

บันทึก

เรื่อง การตีความพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙

กรรมการค้าภายในได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ.๐๔๐๑/๑๖๑๓๐ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการตีความพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ สองประการ ดังต่อไปนี้

๑. คำว่า “ธุรกิจทางการค้า” ตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ จะหมายความว่ารวมถึงการบริการด้วยหรือไม่

๒. การรวมตัวของธุรกิจเอกชน คือ สมาคมโรงพยาบาลเอกชนจะเข้าข่ายเป็นสมาคมการค้า ตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์(กรรมการค้าภายใน) ประกอบกับเอกสารข้อบังคับสมาคมโรงพยาบาลเอกชนแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. สำหรับปัญหาประการแรกที่ว่า คำว่า “ธุรกิจทางการค้า” ตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ จะหมายความว่ารวมถึงการบริการด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว คำว่า “ธุรกิจทางการค้า” ตามบทนิยาม “ผู้ประกอบการวิสาหกิจ” ในมาตรา ๔^๑ หมายความว่ารวมถึงการบริการบางประเภทด้วย ทั้งนี้เพราะคำว่า “การค้า” ย่อมหมายถึงการค้าสินค้าและการค้าบริการด้วย และเมื่อพิเคราะห์ถึงมาตราอื่น ๆ ในพระราชบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่ามีถ้อยคำที่แสดงว่าพระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งประสงค์จะให้สมาคมการค้าหมายความว่ารวมถึงสมาคมของผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ให้บริการด้วย ดังเช่นมาตรา ๒๒ (๒) และ (๔) ที่บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้สมาคมการค้ากระทำการใด ๆ ดังต่อไปนี้

(๒) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ ในอันที่จะกีดราคาสินค้าหรือค่าบริการให้ตกต่ำเกินสมควรหรือทำให้สูงขึ้นเกินสมควร หรือทำให้เกิดปั่นป่วนเกี่ยวกับราคาสินค้าหรือค่าบริการ

(๔) ดำเนินการด้วยประการใด ๆ เพื่อเพิ่ม ลด หรือ จำกัดปริมาณการผลิต ปริมาณสินค้าที่จำหน่ายหรือบริการอื่น และการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจ

^๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบการวิสาหกิจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบธุรกิจทางการค้าอุตสาหกรรมหรือการเงิน และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจอื่นใดในทางเศรษฐกิจที่รัฐมนตรีจะได้กำหนดในกฎกระทรวง

ของประเทศ”

แต่อย่างไรก็ดี การบริการที่นับว่าเป็นธุรกิจการค้าตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ นี้หมายความว่าถึงเฉพาะบริการทางการค้าหรือบริการทางเศรษฐกิจเท่านั้น ไม่หมายความว่ารวมถึงบริการประเภทวิชาชีพอิสระ ซึ่งมีใช้การค้าแต่ได้มีกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับควบคุมในด้านจรรยาบรรณไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะแตกต่างจากอาชีพต่าง ๆ โดยทั่วไป^๒ อาชีพอิสระดังกล่าวได้แก่ การประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพในวิชากฎหมาย (ทนายความ) และการบัญชี เป็นต้น

๒. สำหรับปัญหาประการที่สองที่ว่าการรวมตัวของโรงพยาบาลเอกชนและสถานพยาบาลเอกชน คือ สมาคมโรงพยาบาลเอกชน จะเข้าข่ายเป็นสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙ หรือไม่นั้น เมื่อได้วินิจฉัยว่าธุรกิจทางการค้าหมายความว่ารวมถึงการบริการทางการค้าหรือทางเศรษฐกิจเท่านั้นแล้ว เห็นว่า สมาคมโรงพยาบาลเอกชนไม่มีลักษณะเป็นสมาคมการค้า เพราะประกอบด้วยสมาชิกที่ประกอบธุรกิจในการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอันเป็นการประกอบโรคศิลปะที่มีใช้^๓เป็นธุรกิจทางการค้าหรือทางเศรษฐกิจตามความหมายของมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ.๒๕๐๙

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พุดศักราช ๒๕๒๓

^๒ตัวอย่างเช่นพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๔๗๙ พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๑๑ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.๒๕๐๘ พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.๒๕๐๕ เป็นต้น

^๓มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สมาคมการค้า” หมายความว่า สถาบันที่บุคคลหลายคนซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อทำการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน